

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) toimintasuunnitelma 2022

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) on perustettu vuonna 2010 edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta ja sen tutkimusta. SPTY:n päämäärä on omalla toiminnallaan varmistaa, että asiakkaat ja potilaat saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa. Yhdistys toimii valtakunnallisesti aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja arvostettuna asiantuntijana. Toimintaa ohjaavia arvoja ja periaatteita ovat avoimuus, läpinäkyvyys, potilaslähtöisyys, rohkeus, riippumattomuus ja yhteistyöhakuisuus.

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen toimintalinjaukset ovat:

- edistää potilaiden, asiakkaiden, omaisten ja läheisten osallistumista potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamiseen
- on avoin yhteistyöverkosto sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, viranomaisille, alan etujärjestöille sekä asiakkaita ja potilaita edustaville tahoille
- seuraa potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä Suomessa ja ulkomailla, tunnistaa sen ensisijaiset kehittämiskohteet ja kiinnittää muiden toimijoiden huomiota näihin
- tukee ja osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön
- vaikuttaa potilas- ja asiakasturvallisuuden kansallisiin linjauksiin, lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan sekä käy yhteiskunnallista keskustelua
- kehittää potilas- ja asiakasturvallisuutta asiantuntijajaaosten toiminnan kautta
- toimii kumppanina potilas- ja asiakasturvallisuuteen tähtäävissä kansallisissa ohjelmissa ja hankkeissa
- osallistuu seminaarien ja koulutusten järjestämiseen
- harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa
- tukee potilas- ja asiakasturvallisuuden perus- ja täydennyskoulutusta
- edistää moniammatillista toimintaa
- turvaa jäsen- ja varainhankinnalla toimintaedellytyksensä

Vuoden 2022 toiminnan painopistealueina ovat kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuustutkimustoiminnan tukemisen vahvistaminen, tuotettujen materiaalien jalkauttaminen, koulutustoiminnan jatkaminen ja verkostoituminen eri toimijoiden kanssa Covid-19 tilanteen sallimissa rajoissa. Yhdistys haluaa tehdä aktiivisesti yhteistyötä kaikkien potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvien sidosryhmien kanssa.

Yhdistys haluaa omalla panoksellaan aktiivisesti tukea sosiaali- ja terveysministeriön alkuvuonna 2022 julkaistavan **kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022–2026** jalkauttamista.

Samoin yhdistys haluaa olla aktiivisesti mukana edistämässä ja toteuttamassa myös Valtioneuvoston rahoittaman TEAS-hankkeen ”Potilas- ja asiakasturvallisuuden tilannekuva ja seurantamenettelyt” hankeraportissa esitettyjen indikaattorien käyttöönottoa.

Yhdistys haluaa myös osallistua ja tukea aktiivisesti **Sote-uudistukseen ja hyvinvointialueisiin valmistautumista alueilla**. Yhdistys nostaa esiin käytänteitä ja toimintatapoja, joiden avulla

alueilla voidaan varmistaa potilas- ja asiakasturvallinen muutos ja kehittää palveluiden turvallisuutta. Tämän työn tueksi yhdistys on tuottanut työkaluksi **oppaan alueellisesta potilas- ja asiakasturvallisuustyöstä, joka on** tulostettavissa yhdistyksen verkkosivuilta.

Yhdistys on aktiivisena yhteistyökumppanina mukana Pohjanmaan hyvinvointialueen valtakunnallisessa **Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen** toiminnassa ja sen **No Harm** asiantuntijaverkostoissa niin jäsenenä kuin asiantuntijoina. Potilas- ja asiakasturvallisuuskeskus toimii yhteistyötoimijana, jonka tavoitteena on edistää ja kehittää potilas- ja asiakasturvallisuutta Suomessa. Keskus on vahva kansallinen toimija potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämisessä ja se toimii yhteistyössä kaikkien toimijoiden kanssa jakaen avoimesti tutkimustensa tuloksia valtakunnallisella tasolla. Yhdistys ja sen asiantuntijat ovat mukana mm. keskuksen tutkimus- ja kehittämislinjoissa.

Yhdistys osallistuu maailmanlaajuisen WHO:n potilasturvallisuuspäivään 17.9.2022.

Sen lisäksi yhdistys haluaa aktiivisesti edistää potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvän tiedon diginäkyvyyden lisäämiseen. Yhdistys haluaa vaikuttaa siihen, että Suomeen saadaan ajantasainen ja aktiivinen **valtakunnallinen potilas- ja asiakasturvallisuuden verkkosivusto**.

Yhdistys pyrkii edistämään **potilas- ja asiakasturvallisuuskoulutuksen** sisällyttämistä perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen.

Yhdistyksen vahvalla tuella on käynnistetty Lääkäriliiton vuonna 2021 hyväksymän **terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyiden** toimikunnan työ jo samana vuonna. Erityispätevyiden taustaorganisaatioina toimivat yhdistykseen vuonna 2021 perustettu lääkärijaos ja terveydenhuollon hallinto- ja johtajalääkärien alaosasto. Erityispätevyystoimikunta aloitti loppuvuonna 2021 erityispätevyiden myöntämisen hakumenettelyt arvioimalla ensin omien jäsentensä ja varajäsentensä pätevyiden sääntöjen mukaisella menettelyllä ja vuoden 2022 alkupuolella käynnistyy sekä kouluttautujien ilmoittautumisten vastaanotto, että toimikunnan ulkopuolisten lääkärien erityispätevyysarvioinnit. Toimikunta tulee tekemään asiantuntijaryhmänä Lääkäriliitolle esitykset uusien pätevyysarvioimien myöntämisestä. Siirtymäaika 29.4.2021 – 29.4.2024 voidaan myöntää pätevyys myös poikkeusmenettelyllä lääkärille, joilla on jo riittävä perehtyneisyys sekä kiistaton osoitus pitkäaikaisesta ja aktiivisesta laatu- ja potilasturvallisuustyöstä. Suomen Hammaslääkäriliitto ilmoittautui vuoden 2021 lopulla mukaan toimintaan.

Kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuustutkimuksen tukeminen

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen yhtenä toimintalinjauksena on riippumaton potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkimuksen tukeminen. Tavoitteena on parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta tutkimustiedon avulla. Osana tätä toimintaansa yhdistys on yhdessä monen Terveydenhuollon vaaratapahtumien raportointijärjestelmää (HaiPro) käyttävien organisaatioiden kanssa avannut mahdollisuuden yhdistetyn aineiston tutkimukseen.

Vuodesta 2016 lähtien kaikki kiinnostuneet tutkijat ympäri Suomea ovat voineet hakea Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistykseltä käyttö lupaa yhdistetyn aineiston tutkimuskäyttöön. Käyttö lupaa

voidaan myöntää akateemiseen tieteelliseen tutkimukseen tai sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa tapahtuvaan kehitystyöhön. Käyttölupahakemukset arvioidaan yhdistyksen alaisessa Tutkimusneuvostossa, joka koostuu alan asiantuntijoista. Lopullisen luvan yhdistetyn aineiston tutkimuskäyttöön myöntää yhdistyksen hallitus tutkimusneuvoston esityksen pohjalta.

Jokainen terveydenhuollon vaaratapahtumien raportointijärjestelmää käyttävä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatio omistaa itse omat vaaratapahtumailmoituksensa. Yhdistettyyn aineistoon sisältyviltä vaaratapahtumien raportointijärjestelmää käyttäviltä organisaatioilta on saatu kirjallinen lupa käyttää heidän aineistoaan potilas- ja asiakasturvallisuutta edistäviin tutkimuksiin. Yhdistyksen rooli on ainoastaan yhdistetyn aineiston käyttölupaprosessin koordinoinnissa, eikä yhdistyksellä itsellään ole pääsyä yhdistettyyn aineistoon. Käyttöluvan myöntämisen jälkeen tutkija sopii vaaratapahtumien raportointijärjestelmä ns. HaiPro-tietokantaa hallinnoivan yrityksen kanssa aineiston toimittamisesta.

Aineiston keskitetyn käyttölupien koordinoinnin tavoitteena on helpottaa sekä vaaratapahtumien raportointijärjestelmää käyttävien organisaatioiden, että tutkijoiden lupaprosesseja. Näin mahdollistetaan kertyneen aineiston hyödyntäminen Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden laadun ja potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämiseen tutkimuksen avulla. Tutkimusten tuottama julkaistavissa oleva tieto sekä tutkimusten tiivistelmät tulevat esille yhdistyksen kotisivujen kautta.

Jäsen- ja varainhankinta

Yhdistyksen taloudellinen tila on vuoden 2022 alussa hyvä ja vakaa, johtuen vähäisistä kuluista pitkittyneessä Covid – 19 tilanteessa. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin lisää uusia jäseniä edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta, tekemään yhdistystä tunnetuksi ja jalkauttamaan yhdistyksen tuottamia materiaaleja. Tavoitteena on saada yhdistyksen jäseniksi kattavasti henkilöitä ja yhteisöjä, jotka ovat tekemisissä / työskentelevät potilas- ja asiakasturvallisuuden kanssa tai ovat kiinnostuneita edistämään niitä. Erityisesti sosiaalihuollon puolella on nähtävissä mahdollisuuksia jäsenhankintaan.

Covid-19 tilanne on vaikeuttanut jäsenhankintaa, mutta sitä tehdään mahdollisuuksien mukaan mm. etäyhteydellä järjestettävissä koulutuksissa ja yhdistyksen osallistuessa Lääkäri-, Sairaanhoitaja-, Farmasian-, sekä lähi- ja perushoitajien ammatillisiin päiviin. Muita keinoja jäsenhankinnan edistämiseksi ovat työpaikat ja ammattijärjestöjen lehtiartikkelit, sekä viestintä sosiaalisessa mediassa.

Viestintä

Yhdistyksen viestintää kehitetään myös tulevana toimintavuonna, erityisesti some viestinnän näkökulmasta. Myös jäsenten tiedottamistapoja tullaan kehittämään. Yhdistyksen jäsenkirje on jäsenien nähtävissä yhdistyksen verkkosivuilla www.spty.fi ja se lähetetään myös aina sähköpostijakeluna yhdistyksen jäsenille. Verkkosivuja päivitetään ja tarvittaessa uudistetaan edelleen ajankohtaisuutta tukien, jotta ne tarjoaisivat mahdollisuuden entistä parempaan tiedon välittämiseen, niin yhdistyksen toiminnasta, kuin muista ajankohtaisista potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvistä teemoista.

SPTY JAOSTEN TOIMINTA VUONNA 2022

Yhdistys toimii aktiivisesti jaostensa kautta. Yhdistyksen jaokset ovat turvallinen lääkehoito, potilas- ja asiakasjaos sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat. Lisäksi yhdistyksellä on lääkärijaos, jonka toiminta rajoittuu Lääkäriliiton terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden taustaorganisaationa toimimiseen. Jaokset tekevät toiminnalleen toimintasuunnitelmat yhdistyksen tavoitteen, päämäärän ja toimintalinjausten pohjalta.

Koulutustoiminta

Koulutukset ovat osa jokaisen jaoksen toimintaa. Yhdistys ottaa mielellään vastaan koulutustoiveita. Yhdistyksessä toimii hallituksen nimeämä koulutuskoordinaattori.

Turvallinen lääkehoito –jaos

Jaoksen tavoitteena on toimia moniammatillisena toiminta- ja keskustelufoorumina, joka edistää lääkitysturvallisuutta levittämällä tietoa hyvistä käytänteistä läpi sosiaali- ja terveydenhuollon laitos- ja avohoidossa. Jaos tarjoaa asiantuntemustaan yhdistyksen ja ulkopuolisten käyttöön lääkkeiden turvallisesta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä osana potilas- ja asiakasturvallisuutta.

Turvallinen lääkehoito -jaos toteuttaa yhdistyksen toimintalinjauksia erityisesti turvallisen lääkehoidon osalta ja osallistuu yhdistyksen yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Jaoksen toiminnan painopistealueet vuonna 2022 ovat kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanon tukeminen sekä jaosten yhteistyön kehittäminen. Lisäksi jaos järjestää edelleen erilaisia teemakokouksia jäsenten toiveesta ja tiedottaa ajankohtaisista tutkimustuloksista. Jaos myös jatkaa yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusyksiköiden kanssa muun muassa kutsumalla lääkehoidon turvallisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta opinnäytetyönsä tehneitä opiskelijoita kertomaan tutkimus- ja kehittämistuloksistaan.

Talousarvio: Mahdolliset toimenpiteisiin ja jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset

Potilas- ja asiakasjaos

Jaos kokoontuu noin neljä vuodessa. Jaos painottaa kaikessa toiminnassaan asiakkaan, potilaan ja läheisten näkökulman, roolia ja osallisuutta potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämässä ja varmistamisessa. Jaos jatkaa edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä sekä järjestöjen keskuudessa.

Jaos haluaa tehdä vahvaa yhteistyötä yhdistyksen muiden jaosten kanssa ja osallistuu jaosten keskinäisen toiminnan kehittämiseen. Vuonna 2022 toteutetaan ensimmäinen jaosten yhteistapaaminen. Jaos osallistuu WHO:n potilasturvallisuuspäivän toteuttamiseen sekä yhdistyksen tilaisuuksien ja koulutusten suunnitteluun ja toteuttamiseen tarpeen, toiveiden ja Covid-19 tilanteen niin salliessa.

Jaos osallistuu osaltaan potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman jalkauttamiseen painottaen asiakkaan ja potilaan näkökulmaa, osallisuuden vahventamista ja kokemuksen merkitystä.

Jaos osallistuu resurssiensa puitteissa mm. materiaalin tuottamiseen potilaan ja asiakkaan näkökulmaa korostaen ja jalkauttaa valmista materiaalia asiakkaiden, potilaiden ja läheisten tueksi ja osallisuuden vahventamiseksi. Kuluvana vuonna julkaistaan mm. oman lääkehoidon seurantaa tukevat lääkehoidon kortit.

Jaos on edustettuna Vaasan keskussairaalan perustamassa valtakunnallisessa potilas- ja asiakas turvallisuuden kehittämiskeskuksessa ja sen No Harm –verkoston tunnistamisen kehittämislinjassa. Tulevana vuonna jaos osallistuu tietoisuuden lisäämiseen tunnistamisesta jalkauttamalla valmistunutta kuvausta tunnistamisen varmistamisesta.

Talousarvio: Mahdolliset toimenpiteisiin ja jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat -jaos

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat tarjoavat aktiivisesti asiantuntemustaan yhdistyksen käyttöön ja tuottavat sellaista materiaalia ja koulutusta, jonka pohjalta yhdistyksen jäsenet saavat tietoa potilas- ja asiakasturvallisuudesta. Asiantuntijat toimivat aktiivisessa yhteistyössä myös muiden yhdistyksen jaosten ja potilas- ja asiakasturvallisuutta edistävien yhdistysten, asiantuntijoiden ja organisaatioiden, kuten Potilas- ja asiakasturvallisuuskeskuksen kanssa. Asiantuntijat osallistuvat jäsenhankintaan, informoimalla yhdistyksestä kaikissa mahdollisissa tilaisuuksissa. Asiantuntijat tuottavat tietoa yhdistyksen verkkosivuille ja täten omalta osalta pyrkivät tiedottamaan tärkeistä asioista.

Vuoden 2022 aikana potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoiden jaos kokoontuu Covid-19 tilanteen salliessa 4 kertaa, joista yksi tapaaminen on jaosten yhteistapaaminen keväällä 2022 ja yksi kaksipäiväiset potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoiden kevät- tai syyspäivät. Lisäksi jatketaan ”Asiantuntijoiden pulinoita”, jotka pidetään aina tunnin mittaisina No Harm Experts - verkostotapaamisten jälkeen. Pulinoiden tarkoitus on vapaamuotoisesti keskustella ja vaihtaa ajatuksia ajankohtaisista aiheista.

Asiantuntijajaoksen jäsenet osallistuvat vahvasti Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022-2026 jalkautukseen omilla toimialueillaan. Lisäksi jäsenet osallistuvat WHO:n potilasturvallisuuspäivän suunnitteluun ja toteutukseen kansallisesti sekä omissa organisaatioissaan.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoiden jaokseen otetaan uusia jäseniä. Ehtona on kuitenkin se, että henkilön on tehtävä potilas- ja/tai asiakasturvallisuuden edistämistyötä osana omaa päivittäistä työtään tai omasta mielenkiinnostaan.

Talousarvio: Jaoksen kokoontumisiin liittyvät kustannukset, jaoksen tiedotusmateriaali.